
Meddelandeblad

Mottagare: Handläggare med ansvar för avgifter
inom äldre- och funktionshinderomsorg

7/2022
December 2022

Uppgifter för beräkning av avgifter inom äldre- och funktionshinder- omsorgen år 2023

Flera av de belopp som används för att beräkna avgifter inom äldre- och funktionshinderomsorgen är enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL, knutna till prisbasbeloppet. I detta meddelandeblad redovisar Socialstyrelsen några av de belopp som kan användas för att beräkna de avgifter som är knutna till prisbasbeloppet.

Prisbasbeloppet 2023

För år 2023 är prisbasbeloppet 52 500 kronor.

Högkostnadsskyddet enligt 8 kap. 5 § SoL

Avgiften för hemtjänst, dagverksamhet samt kommunal hälso- och sjukvård och förbrukningsartiklar får per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet. **För år 2023 motsvarar det 2 359 kr per månad.**

Avgiften för bostad i särskilt boende, som inte omfattas av hyreslagen, får per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 gånger prisbasbeloppet. **För år 2023 motsvarar det 2 423,31 kr per månad.**

Minimibeloppet enligt 8 kap. 7 § SoL

Det minimibelopp som gäller för ensamstående ska, om inte annat följer av 8 kap. 8 § SoL, alltid utgöra per månad, lägst en tolfedel av 1,4789 gånger prisbasbeloppet. **För år 2023 motsvarar det 6 470,19 kronor per månad.**

Minimibeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor ska utgöra lägst en tolftedel av 1,2066 gånger prisbasbeloppet. **För år 2023 motsvarar det 5 278,88 kr per månad.**

Yngre personer med funktionsnedsättning har i vissa fall särskilda kostnader för bosättning och familjebildning. Enligt förarbetena till socialtjänstlagens avgiftsbestämmelser bör levnadsomkostnader för yngre personer med funktionsnedsättning, efter en individuell prövning, beräknas till en nivå som överstiger minimibeloppet med upp till 10 %.¹

Individuell prövning av minimibeloppet

Enligt 8 kap. 8 § första stycket SoL ska en kommun höja minimibeloppet i skäligen omfattning om den enskilde på grund av särskilda omständigheter varaktigt har behov av ett inte oväsentligt högre belopp än det som anges i 8 kap. 7 § SoL. Eftersom en person kan ha faktiska kostnader som överstiger minimibeloppet enligt 8 kap. 7 § SoL så kan ett höjt minimibelopp fastställas efter en individuell prövning. Kostnader som kan beaktas är t.ex. fördyrade kostnader för resor, för viss typ av kost eller på grund av funktionshinder. Kommunen bör godta den faktiska merkostnaden om den inte är oskäligt hög.²

Kommunen får även i vissa fall minska minimibeloppet enligt 8 kap. 8 § andra stycket SoL. Om kostnadsposten som föranleder minskningen ingår i Konsumentverkets beräkningar för hushållsbudget så bör minskningen baseras på deras beräkningar. Det beror på att även den schablonmässiga delen av minimibeloppet i huvudsak grundas på Konsumentverkets beräkningar.³

Inkomstpensionstillägg

Inkomstpensionstillägget som infördes i september 2021 som ett tillägg till allmän pension ska inte beaktas när avgiftsunderlaget enligt 8 kap. 4 § SoL beräknas.

Konsumentverkets referensvärden för levnadskostnader

Konsumentverket gör årliga beräkningar av referensvärden för levnadskostnader. Levnadskostnaderna omfattar varor och tjänster som ett hushåll vanligen behöver för att klara vardagens behov. Dessa beräkningar bör ligga till grund för vissa av de kostnadsposter som minimibeloppet ska täcka. I detta meddelandeblad redovisar vi Konsumentverkets beräkningar för år 2023. (*Konsumentverkets referensvärden för levnadskostnader per månad – Prognos för år 2023, se tabell*).

På Konsumentverkets hemsida finns mer information om beräkningarna och de olika utgiftsposterna, läs mer här: <https://www.konsumentverket.se/om-konsumentverket/var-verksamhet/privatekonomi/kostnadsberakningar/>. Här finns framräknade belopp för 2023: <https://publikationer.konsumentverket.se/privatekonomi/koll-pa-pengarna>.

¹ Proposition 2000/01:149 Avgifter inom äldre och handikappomsorg s. 41.

² Prop. 2000/01:149 s. 59.

³ Prop. 2000/01:149 s. 40–41.

Konsumentverkets referensvärden för levnadskostnader per månad år 2023

Livsmedelskostnader	6–11 mån	1 år	2–5 år	6–9 år	10–13 år	14–17 år	18–30 år	31–60 år	61–74 år	75 år -
All mat lagas hemma	1 010	1 130	1 510	2 190	2 750	3 310	3 630	3 420	3 070	*
... förutom lunch på vardagar	700	850	1 170	1 700	2 140	2 580	2 830	2 660	2 390	*

Individuella kostnader	0 år	1–3 år	4–6 år	7–10 år	11–14 år	15–17 år	18–25 år	26–49 år	50–64 år	65 år-
Kläder och skor	790	790	1 070	1 080	870	760	690	670	670	650
Fritid och lek	120	220	450	580	590	670	720	690	690	610
Mobiltelefon **				80	110	160	160	160	130	100
Personlig hygien ***	470	740	210	210	430	760	780	730	710	670
Barn- och ungdomsförsäkring	210	210	210	210	210	210				
Övrig barnutrustning	890	470	20	20						
Summa individuella kostnader	2 480	2 430	1 960	2 180	2 210	2 560	2 350	2 250	2 200	2 030

Hushållsgemensamma kostnader	1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	5 pers	6 pers	7 pers
Förbrukningsvaror	130	170	270	320	390	440	490
Hemutrustning	1 040	1 150	1 480	1 810	2 030	2 240	2 380
Medier ****	1 600	1 850	2 100	2 400	2 610	2 820	3 130
Hushållsel	590	780	1 030	1 280	1 490	1 690	1 890
Vatten och avlopp	160	310	470	630	790	940	1 100
Hemförsäkring (storstad)	190	230	270	330	360	420	450
Hemförsäkring (mellanstor stad)	130	160	180	220	240	290	300
Hemförsäkring (mindre tätort)	120	140	160	200	210	240	250
Summa (storstad)	3 710	4 490	5 620	6 770	7 670	8 550	9 440
Summa (mellanstor stad)	3 650	4 420	5 530	6 660	7 550	8 420	9 290
Summa (mindre tätort)	3 640	4 400	5 510	6 640	7 520	8 370	9 240

* Matkostnaden beräknas med hjälp av de nordiska näringsrekommendationerna (NNR 2012) som visar dagsbehovet av energi och näring för olika åldersgrupper. Det rekommenderade dagsbehovet av energi sträcker sig endast upp till 74 år. Konsumentverket kan därför inte presentera några matkostnader från 75 år och uppåt.

** Gäller för barn från 8 år

*** För 18–23 åringar ska kostnaden minskas med 80 kr/månad på grund av fri tandvård.

**** Här ingår familjeabonnemang för mobiltelefon. För hushåll som har barn under 8 år ska kostnaden minskas med 190 kr per månad.

Merkostnad för mat vid fastställande av förbehållsbelopp

De schabloniserade kostnaderna för kost som ingår i minimibeloppet är framräknade för personer som är 61 år och äldre.⁴ Eftersom personer som är under 61 år normalt konsumerar mer livsmedel och därmed också har en högre kostnad för livsmedel ska kommunerna ta hänsyn till denna merkostnad. Det innebär även att yngre personer med funktionsnedsättning bör få ett högre belopp för livsmedelskostnaden än äldre personer. Vägledande för beräkningen av denna kostnad bör vara Konsumentverkets beräkning av livsmedelskostnader för olika åldersgrupper.⁵

På samma sätt som för yngre personer med funktionsnedsättning kan kommunen behöva höja minimibeloppet för personer som är 61 år och äldre om de har varaktiga merkostnader till ett inte oväsentligt högre belopp för livsmedel.⁶ Det innebär att det i vissa fall kan finnas anledning att höja minimibeloppet på grund av en merkostnad för mat även för personer som lagar sin mat själva och inte enbart för dem som betalar mat från hemtjänsten.

Minimibeloppet kan behöva höjas om den enskilde har merkostnader för livsmedel, t.ex. på grund av att denne köper viss kost via hemtjänsten i ordnärt eller i särskilt boende eller dagverksamheten. Den faktiska merkostnaden bör godtas om den inte är oskäligt hög.⁷ Om kost ingår i avgiften har kommunen rätt att minska den enskildes minimibelopp.⁸

⁴ Prop. 2000/01:149 s. 39.

⁵ Prop. 2000/01:149 s. 41.

⁶ Prop. 2000/01:149 s. 59.

⁷ Prop. 2000/01:149 s. 59.

⁸ Prop. 2000/01:149 s. 41.

Denna information (art.nr. 2022-12-8266) kan laddas ner från Socialstyrelsens webbplats:
www.socialstyrelsen.se/publikationer.

Publicerad: www.socialstyrelsen.se, 2022